

- ૨ નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : (ગમે તે ચાર) ૧૨
- (૧) ઈન્સેટ (Insat) ઉપગ્રહનાં કાર્યો જણાવો.
 - (૨) સેન્દ્રિય પદાર્થનું લિકેજ સમજાવો.
 - (૩) હરિયાણી પટ્ટીના અભાવથી થતી મુશ્કેલીઓ જણાવો.
 - (૪) ઘોંઘાટ પ્રદૂષણની હાનિકારક અસરો જણાવો.
 - (૫) સંકલિત બાળ વિકાસ સેવાના હેતુઓ (ઉદ્દેશો) જણાવો.
 - (૬) પીવાલાયક પાણીની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.
- ૩ ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે બે) ૧૨
- (૧) ગ્લોબલ વોર્મિંગની અસરો જણાવો તથા ઓઝોન સ્તરનું રક્ષણ કરવા માટેના ઉપાયો જણાવો.
 - (૨) વન્ય પ્રાણીઓ તેમજ વનોની અગત્ય સમજાવો તથા તેમનાં સંરક્ષણની રીતો જણાવો.
 - (૩) વસ્તી વધારા માટેનાં જવાબદાર પરિબળો સમજાવો.
 - (૪) “ઓલપાડ સાઈનાઈડ”ના વિરોધમાં લોકોનું આંદોલન.
- ૪ ગમે તે બે પ્રશ્નોના જવાબ આપો : ૧૮
- (૧) પાણીના ઈલાજો (ઉપચાર) અને શુદ્ધીકરણ યોજના સમજાવો.
 - (૨) કુદરતી આપત્તિ એટલે શું ? આપત્તિઓના પ્રકારો સમજાવો.
 - (૩) કચરો, બગાડ કે ભંગારનું સંચાલન સમજાવો તથા ઔદ્યોગિકીકરણની અસર સમજાવો.
 - (૪) માનવ સ્વાસ્થ્યમાં ઈન્ફોર્મેશન ટેક્નોલોજીની ભૂમિકા સમજાવો.

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) As per the instruction no. 1 of page no. 1.
(2) Question no. 1 is **compulsory**.
(3) Figures to the **right** indicate full marks of the questions.

1 Answer the following questions : **8**

- (1) With which movement, Shree Kailash Satyarthi is associated ?
- (2) Write the full form of MOM.
- (3) Which day would be celebrated as International Yoga Day ?
- (4) State the full form of LED.
- (5) State the visible signs of cyclone.
- (6) State the heavy metal pollutants which affects kidney.
- (7) State any two measures to control land pollution.
- (8) Write the name of inventor of Internet.

2 Answer the following questions : (any **four**) **12**

- (1) State the functions of INSAT Satellite.
- (2) Explain Effluent Leakage.
- (3) State the problems arising due to the lack of green belt.
- (4) State the ill-effects of Noise Pollution.
- (5) State the objectives of Integrated child development services.
- (6) State the characteristics of drinking water.

- 3** Write short notes : (any **two**) **12**
- (1) State the effects of Global Warming. Also explain the remedies to prevent the ozone depletion.
 - (2) Explain the importance of wild-life and forest. Also state the methods of their conservation.
 - (3) Explain the factors responsible for the increase in the population.
 - (4) The agitation of people against Olpad Cyanide.
- 4** Answer any **two** of the following questions : **18**
- (1) Explain the water treatment and purification planning.
 - (2) What is Natural Disaster ? Explain the types of disaster.
 - (3) Explain : Solid waste management. Also explain the effect of Industrialization.
 - (4) Explain the role of information technology for the human health.
-